

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiæ S. Thomæ Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Tertiæ Partis Volumen Secundum

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romæ, 1619

Vtru[m] sit in eis aliqua virtus ad causandam gratiam? 4

urn:nbn:de:hbz:466:1-38725

propriam & permanentem proportionatam ad talē effectum, sicut sunt effectus in causis non vniuocis, puta, res generatæ in sole: sed secundum quamdam instrumentalem virtutem, quæ est fluens & incompleta in esse naturæ, vt infra dicitur †.

art. seq.

Ad primum ergo dicendum, quod gratia non dicitur esse in sacramento sicut in subiecto, neque sicut in vase, prout vas est locus quidam; sed prout vas dicitur instrumentum alicuius operis faciendi: secundum quod dicitur Ezech. 9. Vnusquisque vas interfectionis habet in manu sua.

Ad secundum dicendum, quod quamuis accidens non transeat à subiecto in subiectum, transit tamen à causa per instrumentum aliquo modo in subiectum: non vt eodem modo sit in eis, sed in vnoquoque secundum propriam rationem.

Ad tertium dicendum, quod spirituale existens perfecte in aliquo, continet ipsum, & non continetur ab eo. Sed gratia est in sacramento secundum esse fluens & incompletum. Et ideo non inconuenienter sacramentum dicitur continere gratiam.

ARTIC. IV.

Verum in sacramento sit aliqua virtus, gratia causatiua?

247
inf. 978.
4. 4. 67
d. 1. 9. 1
a. 4. 9. 2.
et d. 8. 9.
2. ar. 7. et
quod 12.
ar. 15.

AD quartum sic proceditur. Videtur, quod in sacramento non sit aliqua virtus, gratia causatiua. Virtus enim gratia causatiua, est virtus spiritualis. Sed in corpore non potest esse virtus spiritualis; neque ita, quod sit propria ei (quia virtus fuit ab essentia rei, & ita non potest eam transcendere); neque ita, quod recipiat eam ab alio: quia quod recipitur ab aliquo, est in eo per modum recipientis. Ergo in sacramento non potest esse aliqua virtus gratia causatiua.

¶ 2 Præterea, Omne quod est, reducit ad aliquod genus entis, & ad aliquem gradum boni. Sed non est dare in quo genere entis sit talis virtus (vt patet discurrenti per singula), nec etiam potest reduci

duci ad aliquem gradum bonorum: neque enim est inter minima bona, quia sacramenta sunt de necessitate salutis: neque etiam inter media bona, cuiusmodi sunt potentia animæ, quæ sunt quædam potentia naturales: neque etiam inter maxima bona, quia nec est gratia nec virtus mentis. Ergo videtur, quod in sacramentis nulla sit virtus, gratiaë causatiua.

¶ 3. Præterea, Si talis virtus est in sacramentis, nõ causatur in eis nisi per creationem à Deo. Sed inconueniens videtur, quod tam nobilis creatura, statim esse desinat sacramento perfecto. Ergo videtur, quod nulla virtus sit in sacramentis ad gratiam causandã.

¶ 4. Præterea, Idem non potest esse in diuersis. Sed ad sacramenta concurrunt diuersa, scilicet verba & res. Vnius autem sacramenti non potest esse nisi virtus vna. Ergo videtur, quod in sacramentis nulla sit virtus.

SED contra est, quod Aug. † dicit super Ioannē. *tratt. 80.*
Vnde tanta vis aquæ, vt corpus tangat, & cor abluat? *in 10. post me. to 9.*
Et Beda* dicit, quod Dominus tactu suæ mundissimæ ** in hom. Euangel. quod carnit. in oclau. Epi. id habetur. In his miliaria totius anni inuenies.*
carnis vim regeneratiuam contulit aquis.

RESPONDEO dicendum, quod illi qui ponunt quod sacramenta non causant gratiam, nisi per quamdam concomitantiam, ponunt quod in sacramento non sit aliqua virtus, quæ operetur ad sacramenti effectum: est tamen virtus diuina sacramento assistens, quæ sacramentalem effectum operatur. Sed ponendo, quod sacramentum est instrumentalis causa gratiæ, necesse est simul ponere, quod in sacramento sit quædam virtus instrumentalis ad inducendum sacramentalem effectum. Et hæc quidem virtus proportionatur instrumento. Vnde comparatur ad virtutem absolutam & perfectam alicuius rei, sicut comparatur instrumentum ad agens principale. Instrumentum enim (vt dictum* est) non operatur nisi in quantum est motum à principali agente, quod per se operatur. Et ideo virtus principalis agentis habet permanens & completum esse in natura: virtus

agens

autem instrumentalis habet esse transiens ex vno in aliud, & incompletum: sicut & motus est actus imperfectus, ab agente in patiens.

Ad primum ergo dicendum, quod virtus spiritualis non potest esse in re corporea per modum virtutis permanentis & completa, sicut ratio probat. Nihil tamen prohibet in corpore esse virtutem spirituale instrumentalem, in quantum scilicet corpus potest moveri ab aliqua substantia spirituali, ad aliquem effectum spirituale inducendum. Sicut & in ipsa voce sensibili est quædam vis spiritualis ad excitandum intellectum hominis, in quantum procedit à conceptione mentis. Et hoc modo vis spiritualis est in sacramentis, in quantum ordinantur à Deo ad effectum spirituale.

Ad secundum dicendum, quod sicut motus, eo quod est actus imperfectus, non proprie est in aliquo genere, sed reducitur ad genus actus perfecti (sicut alteratio ad qualitatem) ita virtus instrumentalis, non est, proprie loquendo, in aliquo genere, sed reducitur ad genus, & speciem virtutis perfectæ.

Ad tertium dicendum, quod sicut virtus instrumentalis acquiritur instrumento ex hoc ipso, quod movetur ab agente principali; ita & sacramentum consequitur spirituale virtutem ex benedictione Christi, & applicatione ministri ad usum sacramenti. Unde Augustinus dicit in quodam sermone de Epiphania: Nec mirum quod aquam, hoc est, substantiam corporealem, ad purificandam animam dicimus peruenire: peruenit plane & penetrat conscientiam uniuersa latibula: quamuis enim ipsa sit subtilis, & tenuis, benedictione tamen Christi facta subtilior, occultans vitæ causas, ad secreta mentis subtili ore pertransit.

Ad quartum dicendum, quod sicut eadem vis principalis agentis instrumentalem inuenitur in omnibus instrumentis ordinatis ad effectum, prout sunt quodam ordine vnum: ita etiam eadem vis sacramentalis

talıs inuenitur in verbis & rebus, prout ex verbis & rebus perficitur vnum sacramentum.

ARTIC. V.

Vtrum sacramenta noue legis habeant virtutem ex passione Christi?

342

AD quintum sic proceditur. Videtur, quod sacramenta noue legis non habeant virtutem ex passione Christi. Virtus enim sacramentorum est ad gratiam cauſandam in anima, per quam ſpiritualiter uiuit. Sed ſicut ¶ Auguſt. dicit ſuper Ioan. Verbum, prout erat in principio apud Deum, viuificat animas; ſecundum autem quod eſt caro factum, viuificat corpora. Cum igitur paſſio Chriſti pertineat ad verbum, ſecundum quod eſt caro factum: videtur, quod non poſſit cauſare virtutem ſacramentorum.

inf. 9. 64.
a. 2. 4
d. 1. 9. 1.
a. 4. 9. 3.
¶ d. 5. 9.
2. art. 2.
9. 1.
¶ tra. 19.
a me. 29.
23. ante
me. 10. 9.
* tra. 80.
in euāg.
Ioan. poſt
me. 10. 9.

¶ 2 Præterea, Virtus ſacramentorum videtur ex fide dependere: quia ſicut dicit Auguſt. ſuper Ioan. Verbum Dei perficit ſacramentum, non quia dicitur, ſed quia creditur. Sed fides noſtra non ſolum reſpicit paſſionem Chriſti, ſed etiam alia myſteria humanitatis ipſius, & principalius etiam diuinitatis eius. Ergo videtur, quod ſacramenta non habeant ſpecialiter virtutem à paſſione Chriſti.

¶ 3 Præterea, Sacramenta ordinantur ad hominum iuſtificationem, ſecundum illud 1. ad Corint. 6. Abluti eſtis & iuſtificati eſtis. Sed iuſtificationis attribuitur reſurrectioni: ſecundum illud Rom. 4. Reſurrexit propter iuſtificationem noſtram. Ergo videtur, quod ſacramenta magis habeant virtutem à reſurrectione Chriſti, quam ab eius paſſione.

SED contra eſt, quod ſuper illud Rom. 5. In ſimilitudinem præuariationis Adæ *, &c. dicit glo. Ex latere Chriſti dormientis in cruce, fluxerunt ſacramenta, per quæ ſaluata eſt eccleſia. Sic ergo ſacramenta videntur habere virtutem ex paſſione Chriſti.

gl. ord. ſu
per illud,
Qui eſt
ſaltus for-
ma ſeſu-
ri ſeculi.
ar. 1. hu-
ius 9.

RESPONDEO dicendum, quod (ſicut dictum eſt *) ſacramentum operatur ad gratiam cauſandam per modum instrumenti. Eſt autem duplex instrumentum:

Tertiæ Par. Vol. ij.

D

vnum